

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 288/04-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. septembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Márie Novosadovej, bytom Ž., zastúpenej advokátkou Mgr. D. V., Advokátska kancelária, S., pre namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 23 Co 339/03 z 27. januára 2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Márie Novosadovej o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. augusta 2004 doručená sťažnosť (z 2. augusta 2004) Márie Novosadovej, bytom Ž. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou Mgr. D. V., Advokátska kancelária, S., pre namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 Co 339/03 z 27. januára 2004 (ďalej len „rozsudok z 27. januára 2004“ alebo „rozhodnutie z 27. januára 2004“).

Zo sťažovateľkinej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že 19. mája 2000 podal Váhostav, a. s. (ďalej len „žalobca“), proti nej na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) žalobu o vypratanie bytu č. 5 nachádzajúceho sa v Ž. (ďalej aj „byt č. 5“). Sťažovateľka v byte č. 5 začala bývať spolu s jej druhom – H. K. približne 10 rokov pred jeho smrťou (zomrel v roku 2000) a býva v ňom doteraz. V minulosti sťažovateľka spolu so svojím manželom a synom bývala v byte č. 6 nachádzajúcom sa v Ž. Sťažovateľka pre surové správanie svojho manžela k nej a jej synovi opustila spoločnú domácnosť, v ktorej s ním v byte č. 6 v Ž. bývala, a súčasne podala návrh na rozvod. Sťažovateľkin manžel neskôr po jej odsťahovaní sa zo spoločnej domácnosti 21. januára 1991 zomrel.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 12 C 10/01 z 9. apríla 2003 (ďalej aj „rozsudok z 9. apríla 2003“) zaviazal sťažovateľku predmetný byt vypratať a odovzdať ho vypratanej žalobcovi do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, ako aj zaplatiť žalobcovi jeho trovy konania. Sťažovateľka 25. augusta 2003 podala proti rozsudku z 9. apríla 2003 odvolanie. Krajský súd rozsudkom z 27. januára 2004 potvrdil rozsudok prvostupňového súdu a súčasne v ňom sťažovateľku zaviazal uhradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania. Dňa 16. marca 2004 podala sťažovateľka proti rozsudku z 27. januára 2004 dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 4 Cdo 50/2004 z 28. apríla 2004 dovolanie sťažovateľky odmietol a zároveň v ňom žalobcovi trovy dovolacieho konania nepriznal. Rozhodnutie najvyššieho súdu bolo sťažovateľke doručené 30. júna 2004.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 dohovoru a poukazuje na podľa nej pochybenie okresného súdu aj krajského súdu v predmetnej veci spočívajúce *„v nesprávnom právnom posúdení skutočnosti, že sťažovateľka mala v čase smrti svojho druha, vlastný byt“*. Súdy mali podľa nej vychádzať z ustanovenia § 175 ods. 1 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) platného ku dňu smrti manžela (zomrel 21. januára 1991) sťažovateľky. V čase smrti manžela byt č. 6 už nebol v spoločnom užívaní manželov, pretože sťažovateľka asi pol roka pred smrťou manžela opustila spoločnú domácnosť (§ 175 ods. 3 OZ).

Krajský súd podľa sťažovateľky nesprávne vychádzal z ustanovenia § 703 ods. 1 OZ a nezaoberal sa ani rozdielom medzi opustením domácnosti a odstáňovaním sa. Svedeckými výpoveďami bolo v predmetnom konaní zistené už na súde prvého stupňa, že sťažovateľka s druhom H. K. spoločne bývala v byte č. 5, spoločne s ním hospodárila a bola výživou na neho odkázaná. Poukázal tiež na skutočnosť, že žalobca sám v liste z 20. mája 2002 uviedol, že sťažovateľka užívala byt č. 5, no na druhej strane namietal, že sťažovateľke právo spoločného užívania bytu s druhom H. K. jej nevzniklo.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 50/2004 z 28. apríla 2004, ktorým bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľky proti rozsudku z 27. januára 2004, boli podľa sťažovateľky ňou vyčerpané „*všetky možnosti vyriešenia sporu pred podaním sťažnosti na Ústavný súd.*“ Podľa sťažovateľky bolo nesporne zistené prostredníctvom svedeckých výpovedí, že cca 10 rokov žila s druhom H. K., s ktorým spolu hospodárili, v spoločnej domácnosti. Táto skutočnosť bola potvrdená aj listom žalobcu z 20. mája 2004, v ktorom sťažovateľku vyzval na úhradu nájomného za užívanie predmetného bytu. Trvalým opustením domácnosti podľa nej priamo zo zákona zaniklo právo spoločného užívania bytu manželmi k bytu č. 6 v Ž., a preto oprávnenými užívateľmi tohto bytu boli podľa nej iba jej manžel a syn.

Nájomníčkou bytu č. 5 v Ž. sa podľa nej stala zo zákona podľa § 706 ods. 1 OZ. Podľa názoru sťažovateľky skutočnosť, že žalobca ju odmietol ako „*užívateľku bytu*“ zapísať do evidenčného listu, hoci o to jej druh H. K. požiadal, jej nemôže „*odňať, či porušiť*“ jej základné práva.

Sťažovateľka ďalej poukázala na to, že v odvolaní proti rozsudku prvostupňového súdu uviedla aj „*vážnu výhradu voči zmene zápisu*“ jej výpovede, aj výpovedí svedkov, avšak krajský súd sa podľa nej touto jej námietkou „*ani nezaoberal*“. Upustením od písomných zápisov priebehu pojednávania na súde sa podľa sťažovateľky podstatne narušila zásada rovnakého postavenia účastníkov konania pred súdom a objektívnosť rozhodovania súdmi sa stala ťažšie preukázateľná. Rozhodnutie z 27. januára 2004 je podľa nej nepresvedčivé a neobjektívne a taktiež považuje za preukázané, že krajský súd a aj okresný súd nesprávne posúdili skutkový stav v predmetnej veci.

V ďalšom texte svojej sťažnosti sťažovateľka poukázala na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ako krajský súd, tak aj okresný súd podľa sťažovateľky porušili jej základné právo zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 dohovoru, keď nerešpektovali zákon, podľa ktorého mali rozhodovať, ako aj sťažovateľkine „*právo na byt*“. Krajský súd, ktorého rozsudok z 27. januára 2004 je „*nepresvedčivý a nespravodlivý*“, sa podľa nej bez toho, aby sa zaoberal meritom veci, stotožnil s rozsudkom prvostupňového súdu a potvrdil ho.

Sťažovateľka ďalej uviedla, že takýto postup súdov na ňu psychicky aj fyzicky veľmi zle vplýva a požiadala ústavný súd o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 50 000 Sk.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka požiadala, aby ústavný súd rozhodol, že krajský súd rozsudkom z 27. januára 2004 porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 dohovoru, ďalej aby ústavný súd zrušil rozsudok z 27. januára 2004 a vrátil predmetnú vec na ďalšie konanie, zakázal krajskému súdu pokračovať v porušovaní ľudských práv a slobôd, odložil vykonateľnosť rozsudku z 27. januára 2004, priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk a zaviazal krajský súd uhradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia na účet jej právnej zástupkyne.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľov.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu (do základných práv alebo slobôd sťažovateľa). Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Sťažnosť sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom smeruje proti rozsudku z 27. januára 2004, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu sp. zn. 12 C 10/01 z 9. apríla 2003.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Z obsahu samotnej sťažnosti a k nej pripojených listinných dôkazov, ako aj v súlade so svojimi zisteniami považoval ústavný súd za preukázané, že napadnutý rozsudok z 27. januára 2004 nadobudol právoplatnosť 2. marca 2004.

Sťažnosť sťažovateľky z 2. augusta 2004 bola ústavnému súdu doručená 6. augusta 2004, teda po uplynutí lehoty na podanie sťažnosti ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti v rámci predbežného prerokovania návrhu v zmysle § 25 zákona o ústavnom súde vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, podľa ktorej sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 62/02). Jednou zo zákonných podmienok pre jej prijatie na ďalšie konanie je jej podanie v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa.

V čase, keď sa sťažovateľka domáhala ochrany svojich základných práv a slobôd na ústavnom súde podľa čl. 127 ústavy, už uplynula lehota stanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom. V danej situácii nepovažoval ústavný súd (s ohľadom na § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) za právne významný pre okamih začatia plynutia zákonnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde okamih doručenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 50/2004 z 28. apríla 2004 sťažovateľke, pretože táto svojou sťažnosťou pred ústavným súdom rozhodnutie najvyššieho súdu v uvedenej veci nenamietala. Svojou sťažnosťou napadla priamo rozsudok krajského súdu z 27. januára 2004.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2004